

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Sted. . . / 12.
Franco per post. . . 14.

NIET VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ADVERTENTIES
15 cents de regel
Behoefte 35 cents regel

(Verschijnende driemaal ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

DE FINANTIEN.

Ge. ARTIKEL.

Het kan niet onnuttig zijn, thans een woord te spreken ozer het krediet, nu naar onze wijze van zien een reductie van renten niet slechts aanbevelenswaardig, maar noodzakelijk geacht wordt.

Dat woord *nationaal krediet*, wordt door de verdedigers van effektenhonders bij magt-spreuk misbruikt, om niet slechts eene reductie van renten; maar zelfs ook eene tijdelijke belasting op dezelve onvoorwaardelijk te veroordeelen, onaangezien de financiële verlegenheid, die aller bezorgdheid angstig gaande maakt; onaangezien de reeds al te hoog opgevoerde belastingen, die daarom jaarlijks minder opbrengen; onaangezien dat het invoeren van nieuwe belastingen gevaarlijk wordt, zoowel voor de goede regeling der finantien, als voor het behoud van Nederland.

De organen der effektenhonders gaan uit van de veronderstelling, dat het land al deszelfs verplichtingen, in de volle uitgestrektheid, kan nakomen; en kunnen zich zelfs de mogelijkheid niet voorstellen, dat er een tijdstip kan geboren worden, waarop de staat hare betalingen zal moeten staken. Dit zijn illusies, welke ons zeer begrijpelijk voorkomen, maar welke droegans behooren te worden verdrongen door de kennis der huidige waarheid, wel mede het land niet in eenen afgrond steeft.

Zal men dan hier te lande nooit eenig blik in de toekomst willen werpen? Zal men altijd blindelings blijven voortvaren op de ingeslagene wegen van verdert en ondergang? Zal men dan nooit willen zien, voor dat het te laat is, om dan het ijdle, » wie had het kunnen denken » uit te roepen. Want dat is het niet.

Nu is er redding mogelijk. Maar men kome niet geene palliatieven beproeven, het ziet tegenaan krediet te verheffen. Het middel zoude gevaarlijker zijn, dan men zich voorstelt.

Zien wij den toestand onzes inbedrupte natie heeft te voorzien in eene jaarlijksche begrooting van ruim zeventig miljoenen; waarvan ruim de helft benodigd is aan renten van schulden, welke zonder en in naam der eigenlijke natie zijn daargesteld.

Om aan die begrooting van uitgaven te komen is alles belast, en overbelast, en zoodanig overbelast, dat, in de heerschende krijgsangst van alle takken van

welvaart, ieder jaar minder opbrengsten ontvangt niet van honderdduizenden, maar van miljoenen. Het is derhalve eene wezenlijke onmogelijkheid door middel van belastingen, de oost-indische raben daarbij gerekend, aan de behoeften van een dergelijk budget te voldoen.

Op dezen oogenblik is er noodig, om te voorzien 10 in de regeling van achterstanden, 20 in het te kort van dit jaar, en 30 in het ontbrekende, voor het benodigde aanstaande jaar, de enorme som van bij de 40 miljoenen.

Vooronderstel dat de kamers eene belasting op de bezittingen goed stemmen, hetgeen niet onmogelijk is, en dat die belasting de bedoelde veertig miljoenen oplevert. Werdan? Zal men dan gered zijn? Zal men dan den voet op vasten grond hebben geplaatst? Volstrekt niet. Men zal alléén den finantielen krisis, door palliatieven hebben gered, dat is vergergd.

Dat is, de natie zal uitgeput wezen. De middelen van 1844 zullen een onvermijdelijk te kort opleveren. De ontevredenheid, der bevolking, die vroeger slechts *malaise* was, zal dan zich dreigen lucht te geven, door onhoudbare vorderingen; en zoo zal men dan staan met een enorm budget tegenover te korten en ontevredenheid, (ind moogrenke belastingsschuldigen, die niet meer kunnen of willen betalen. Als dan het krediet inatort op eene het land vergerde wijze, aan wie zal het dan te wijten zijn?

Men scheidt behagen in den staat met eenen eerlijken schuldenaar te vergelijken. Goed. Wij nemen er genoegen mede. Maar dan vragen wij, of het een eerlijk schuldenaar is, die zijne omwagt door palliatieven verbergt, tot dat zijn toestand zoo zeer vergergd is, dat hij, zijne betalingen staken le, aan zijne schuldeischers niets dan eenige weinige procenten kan aanbieden?

Of is niet liever hij een eerlijk schuldenaar, die, wanneer zijne zaken achteruit gaan, zonder dat hij kans ziet, om die te verbeteren te doen keeren, bij tijde zijne schuldeischers opening van zaken geeft, en zoo laat het volle bedrag, dan toch het bijna geheele gedeelte daarvan terug geeft?

Dat ook de staat aldus handele. En wij zijn zeker, dat zoo de schuldeischers al eenige procenten zullen verliezen, zij van den anderen kant, die procenten voor de toekomst zullen vermeerderen, terwijl hun kapitaal, in het veld van de schuldrent, des staats, zal stijgen.

DUITSCHLAND

Men beklagt zich zeer in het koninkrijk Wurtemberg over de verdragingen welke door het gouvernement plaats grijpen in de uitvoering van de wet op de spoorwegen. Reeds zijn er twee jaren verlopen sedert deze wet is aangenomen, en nog is de hand niet aan het werk geslagen. Overal elders werkt men met den meesten ijver aan de voltooiing der ontgommene liniën, zoodat Wurtemberg eindelijk de eenige streck, in gansch Duitschland zal zijn, die nog geen volledig railway-stelsel bezit.

De deutsche pers doet niets uitlekken aangaande de besluiten van het kongres rakende de tollen. Heeft hetzelfde zich al dan niet ten gunste van de wijzigingen in het tarief verklaard? Het jaar spoedt reeds ten einde en bijaldien het tarief gewijzigd moet worden zoo dient zulks wel voor den 1 Januarij plaats te grijpen. Men ziet dus in het kort de besluiten van het kongres te gemoet, tenzij hetzelfde besloten hebba tot behouding van het statu quo. Dit is de gedachte van sommige personen, welke vermoeden dat Engeland er in geslaagd is, den slag af te wenden, die deszelfs nijverheid bedreigt.

De groote raad van Freiburg heeft besloten, doch te zullen nemen aan de konferentie, die plaats moet hebben betrekkelijk de kwestie der kloosters van Aargau, doch tevens aan hunne afgevaardigden zoodanige instruktieën te geven, dat zij geen deel moeten nemen aan eenigerlei maatregel, die ten doel heeft eene schenking te bewerken en een burgeroorlog te verwekken. Men heeft dienvolgens aan den grooten raad een nieuw plan moeten voorstellen, hetwelk met eene meerderheid van 53 tegen 4 stemmen is aangenomen.

Naar de termen van dit besluit is het dekreet des bonds, betreffende de kloosters van Aargau, inkonstitutioneel. Twee afgevaardigden zullen benoemd worden om deel te nemen aan de konferentie en aan de redactie van het manifest, behoudens nadere goedkeuring van den staat. Hetzelfde manifest zal alvorens aan de andere kantons worden medegedeeld. In de zitting van den 30 November zijn de heeren Kournier en Grisot van Forel tot afgevaardigden benoemd geworden.

Tot heden hebben vier kantons zich met het denkbeeld eener nieuwe konferentie vereenigd, t. w. Lucern, Uri, Schwytz en Freiburg. Unterwald moet zich deze week verklaren, hetzelfde zal waarschijnlijk in de loop der vier vorigen uitspraak doen. Zg hetwelk eenigen tijd geleden weifelend was, zal ongetwijfeld insgelijks toenaderen in nabijging van het kanton Freiburg.

De konferentie zal denkelijk nog voor eenige jaar plaats hebben. Zij zal naar alle waarschijnlijkheid maatregelen moeten nemen, die zij niet van zowanderhand zal kunnen standig houden, want het is haar onmogelijk, zich te bepalen bij rektoren die door den bond zullen worden verwezen. welke echter, om de beslissingen tusschen de partijen te zekeren, dat het nietige jaar zal meer dan ooit ten prooi aan de eenigste heden zal vinden.

ENGELAND

Het Dublin wordt van den 4 dezer gemeld, dat de in beslagname van wapenen, waarvan de *Times* dezer dagen gesproken heeft, zich op eene zeer voldoende wijze opheldert. Die wapenen waren bestemd voor de kruitwaggen van een vaartuig, het welk naar de kust van Gales vertrekt. Deze zaak erkend zijnde, durfden de ministers, die belast was met het verhoor van den heer Clements, aan wien deze wapenen geadresseerd waren, werd deze aanstonds op vrije voeten gesteld, en op een dorp hem aan den Lord Luitenant gericht, alre weleken hem zelfs de in beslag genomen wapenen teruggegeven.

De heer Thimothens O'Brien is voor het aanstaande jaar tot Lord Mayor van Dublin gekozen. Op eene door den heer O'Connell in den gemeenteraad gedaane interpellatie, heeft de nieuwe Lord Mayor verklaard, dat hij een warme en onvoorwaardelijke voorstander van de verbreking der Unie was. Ook te Kilkenny en te Limerick zijn mannen van dezelfde opinie gekozen.

SPANJE

Uit Madrid dd. 29 November wordt het volgende geschreven: De geruchten, welke gisteren avond in omloop waren, hebben zich heden bevestigd. De heer Olozaga heeft aan H. M., ondanks den tegenstand van de meesten zijner ambtgenooten tegen dien maatregel, een dekreet tot ontbinding der Cortes voorgelegd. Bij die gelegenheid poogde de heer Olozaga aan de Koningin de hand te dwingen; dit zijn de woorden waarvan H. M. zich bediende toen zij aan den generaal Narvaez verhaalde, hetgeen tusschen haar en den raadpresident was voorgevallen.

Narvaez over dit gedrag verontwaardigd, heeft terstond den nieuwen president der Kamer en den vice-president op het paleis doen vergaderen. Na den afloop dezer konferentie, welke door H. M. werd bijgewoond, is het volgende koninklijk dekreet verschenen:

„Gebruik makende van de prerogatief, mij bij art. 47 der konstitutie verleend, ontfik ik Don Sebastiano Olozaga van de funktien van raadpresident en van minister van staat.

De Koningin.

Enige oogenblikken na het afkondigen dezer ordonnantie verscheen de heer Olozaga aan het pal is, doch de diensthebbende deurwaarder had bevel hem niet binnen te laten.

Toen bij de Cortes kennis werd gegeven van het geweld dat Olozaga der koningin had aangedaan, werd er een voorstel geuit, om hem uit de kamer te sluiten. Na eenige beradslagingen is hem des anderen daags veroorloofd deel te nemen aan de discussien, welke het gevolg zullen zijn eener voordraging, die de nieuwe minister van buitenlandsche zaken, de heer Gonzales Bavo, in den senaat en bij de kamer gedaan heeft van eene verklaring der koningin, waarin zij openlijk verdrag geeft van het geweld dat Olozaga tegen haar heeft gepleegd. Men zal derhalve weldra getuigen zijn van een ongehoord feit in de geschiedenis. Het was alleen voor Spanje weggelegd het schouwspel te leveren van een parlement, dat oordeel velt tusschen eene koningin en dezelfde eerste minister.

Reeds in het eerst aller gemocderden tegen Olozaga gestemd waren, zou begint nu reeds de pers zich afgeven, de *Heraldo* uitgezonderd, wat hem te verklaren. Overigens heeft de heer Olozaga eene aanklagt van kaloumie ingediend bij de rechtbank tegen de *Heraldo*, welke het eerst melding heeft gemaakt van geweld door hem aan de koningin aangedaan; goodat nu ook nog eene rechtbank zal moeten beslissen, wie het meeste geloof verdient, de koningin of dezelfde minister, want Olozaga ontrent de tegen hem ingebrachte beschuldiging.

De heer Gonzales Bavo is belast geworden een nieuw kabinet te vormen. Hij is tot nu niet wijzen slagen.

FRANKRIJK

Het overoorkendel der parische dagbladen wordt breedvoerig in luftuigingen uit over het rapport door den minister van koophandel, den heer Cunin-Gridaine, aan den Koning aangebragt. Het welk gezegd was, dat eene uitsondering welke de schieders beschikkinge tegen voortgebrachten vragte die dagbladen zijn aan oorkendel dat de heer Cunin-Gridaine zich te gelijk met twee groote belangen heeft onledig gehouden, en dat hij zoowel aan de eene als aan de andere volkomene voldoening heeft gegeven. De Koning is aangewidigd geworden doordien de vermindering van regten uitsluitend is toegestaan aan de fransche vlag, dat deze vermindering in ruime mate heeft plaats gehad, en dat zij hoofdzakelijk de vroeemde produkten uit ver afgelegene landen betreft. De nijverheid is bevoorrecht doordien zij zich goedkoop de bouwstoffen zal kunnen aanschaffen, welke zij voor hare verschillende takken noodig heeft.

NIJDERLAND

's BOSCH 9 December. Gisteren morgen is hier gevankeijk binnen gebragt een dief, welke te Harsteeg beproefd had eenen goeden buit op te doen, ook hetgeen hem om de navolgende reden mislukt was. Eenige onverlaten uit de omstreken van Gemonde schijnen afgesproken te hebben, om bij den pastoor van de Harsteeg, dien zij meenden prelaat van Berns te zijn, te gaan stelen. Een echter der zaamgezwoorenen verhaalt het voornemen aan bedienaren van het geregt. Er worden derhalve maatregelen genomen. Drie Marchausses bezetten de pastorie. Een hunner verkleedt zich in het kostuum van den pastoor; een ander in dat der meid. Om half tien ure des avonds wordt aan de pastorie aangebeld; een der dieven, de andere was achter gebleven, komt binnen, eischt geld en begint voorloopig met de gewaande meid het licht uit de handen te slaan, terwijl hij tevens een mes voor den dag haalt. Intusschen komen de Marchausses toeschieten, en pakken den dief bij den kraag. De gevangene heeft alles bekend. Hij gaf voor alleen uit gebrek genoodzaakt te zijn, om tot zulk een rampzalig middel zijn toevlugt te nemen.

's BERTOGENBOSCH 12 December. Wij zijn verzocht de Katholieken te waarschuwen tegen bedriegerijen, welke onder den naam of het kleed der eerwaardige pater redemptoristen zouden kunnen worden gepleegd. Wij zijn onderrigt, dat onlangs op een dorp dezer provincie dergelijk bedrog heeft plaats gehad, en verwittigen daarom eenieder, dat nimmer iemand moet geloofd worden, die in naam der kongregatie of der pater geld moegt vragen, en dat nooit eenige waarde kan gehecht worden aan brieven of papieren, die hij zou mogen vertoonen, dewijl de regel der kongregatie alle bedelarij verbiedt.

DRIEL 6 December. De Harmonie van Driel heeft op heden het 51 Verjaarsfest van onzen geboortiedigden Koning Willem den Tweeden wederom niet nagelaten ter eere van dien doortuchtigen Vorst, eene luisterrijke Serenade te geven. Dezelve begon zich des morgens ten 11 ure, onder het gelui der klokken en het gewapper der Nationale Vlaggen met de meeste geestdrift van het marktplein naar den marktijk en alzo door het Dorp wederom op gemeld plein terug komende, hield dezelve zich tot ruim een uur des namiddags met onderscheidene vaderlandsche en op dien dag toepasselijke muziekstukken bezig.

Des avonds had er eene fraaie illuminatie plaats, en het achtbaar Dorpsbestuur, mitgedere vele vreemdelingen bij deze plegtigheid tegenwoordig, bewonderden de laatste zeer de illuminatie, waar vooral de door de Drielsche Harmonie uitgeverde Serenade.

AMSTERDAM, 6 December. De verjaardag van Z. M. den Koning wordt heden op de gebruikelijke wijze gevierd. Reeds vroeg in den morgen en gedurende den dag klonk bij afwisseling het klokkenpel, van de torens en stadgebouwen en vele

woningen van partikulieren waren vlaggen uitgestoken. Ten twaalf ure hield het hier in leetting liggende garnizoen, alsmede de schutterij, eene groote parade; hier en daar, met name aan het stadhuis der hollandsche schouwburg, en enkele particuliere gebouwen worden afsteken tot eene illuminatie gemaakt. Met vele andere belangstelling wordt deze dag gevierd, wegens het nationale feest, waarvan hij getuige is.

Gelijk was aangekondigd is de feestdag van heden gewijd aan de plegtige inwijding van de beide spoorweglijnen van Amsterdam naar 's Gravenhage en van Amsterdam naar Brecht, alsmede van het nieuwe stationsgebouw buiten de Willemspoort.

De hoofdfacade van dit gebouw, hetwelk heetheid, sierlijkheid en doelmatigheid vereenigt, vormt eenen halven cirkel, met twee vleugels, en prijkt met zes arduinsteenen gekannelerde zuilen, van de dorische orde, elke uit een stuf en 6 nederlandsche ellen hoog. Vier hoofdingangen in de vestibule geleiden naar de kantoren en ruime wachtkamers, wier plafonds met koepellijsten versierd zijn, en welke vertrekken den toegang verleenen tot eene overdekte gaanderij, door een veertigtal ijzeren kolommen geschrangd, en ter weerszijden met een klein doch smaakvol gebouw sluitende. Het geheel wordt zoowel uit- als inwendig door gaz verlicht.

Reeds ten 6 ure des ochtends begonnen de genoodigden tot het feest van den dag aan te komen, en werden in de daartoe opzettelijk ingerichte wachtkamers ontvangen. Ten 7 ure begaven zij zich in de hun aangewezen rijtuigen, en de trein, bestaande uit zes diligences, eene charabancs en een waggon, door den lokomotief de *Urania* getrokken, en door den lokomotief de *Hoop* als *sclairieur* voorafgegaan, stelde zich in beweging om den eersten togt van de hoofstad naar de residentie te verrigten. Een grootsch en geheel eigenaardig schouwspel vertoonde de statige doortogt van den trein langs de gaanderij, aan wier 40 kolommen even zoveel gazlichten schitterden. Weldra vermeerderde men de smotheld en spoedig namen den trein uit het gezigt verloren.

Onder de van hier vertrokken genoodigden merkte men op den edel achtbaren heer burgemeester der stad, de leden der direktie der handelaarschappij, verscheidene notabelen uit den handstand, den franschen konsul, enz. enz. De direktie der hollandsche spoorweg-maatschappij was reeds gisteren naar 's Hage vertrokken om daar de gasten te ontvangen.

Ten 10 ure ontving men langs de telegrafische lijne het sein, dat de trein 's Hage verlaten had, kwart voor 12 ure is de spoorrein alhier uit 's Hage op dezelfde wijze als bij haar vertrek van hier, aan den station der Willemspoort gearriveerd, alwaar op dien oogenblik alle vlaggen werden uitgestoken; de terugkomende trein was vermeerderd met de genoodigden uit 's Gravenhage, en bestond nu uit ongeveer 200 personen, onder welke men opmerkte H. E. den heer minister van binnenlandsche zaken, de heeren gouverneurs der provinciën Zuid- en Noord-Holland, de heeren burgemeesters van 's Hage, Leyden en Haarlem, benevens verscheidene andere autoriteiten en aansienlijke personen. De trein werd, bij hare aankomst alhier, ontvangen door den W. Ed. Gest. heer D. Borst, kommissaris der hollandsche ijzeren spoorweg-maatschappij. Daarop werd de feeststoet in de smaakvol gedekoreerde zaal van het stationsgebouw binnengelaten, alwaar een heerlijk kollation door de administratie van den spoorweg werd aangeboden.

Ten 1 voor 1 ure begon zich na de feesttrein, in rijtuigen en omnibussen naar den station van den rijn spoorweg aan de Weesperpoort, aanwaar de spoorrein spoedig naar Utrecht afstoomde.

Deze festiviteit is in de beste orde en juist over eenkomstig het programma volvoerd. (Handelsb.)

AMSTERDAM, 7 December. De gisteren aangekomen met zoo veel plegtigheid aangevangene feestinzang, ter inwijding den beide spoorwegen, werd in den loop van den dag met niet minder luister voortgezet.

Ten ruij een ure verzamelden zich de van 's Gravenhage, Leyden, en met den hollandschen spoorwag aangebragte genoodigden met een aanzienlijk getal gasten, aan het station van dezen Rijnspoorweg, hetwelk op eene treffende wijze met vlaggen en trofeen versierd was, en werden daar ontvangen door afwisselende muziek van hoornblazers en van eenige meesters. Nadat den gasten aldaar in eene lode, welke zooveel de omstandigheden vergaand, netjes ingerigt en versierd was, eenige verperschingen waren aangehouden, verrok ten half twee de eerste feestelijke trein, bestaande uit 8 wagens, onder het gejuich der zeer talrijk toegestroomde volksmenigte, naar Utrecht, een half uur later door eenen tweeden trein, van 4 wagens, gevolgd. Algemeen langs den weg zag men bliken van vreemde en belangstelling in dit nationaal feest. Overal waren de bewoners der nabij zijnde dorpen en wooningen langs den spoorweg geschaard; aan alle zijden zag men van torens, molens en gebouwen vlaggen en trofeen. Bij de stations zag men onderscheiden de zeer smaakvolle versiering van eenen tuin, vlak naast het station bij de Weesperpoort, toebehoorende aan den heer J. Landré; tusschen de stations van vlaggen zag men de wapens der beide steden door draperien van nationale kleuren verbonden. Het traject werd door den eersten trein in ongeveer een uur, door den tweeden met ophouding aan de verschillende stations te Abcoude, Loenersloot, Loenen en Breukelen in vijf kwartier uurs afgelegd. Algemeene goedkeuring verwierf de inrigting der wagens op dezen spoorweg, groote gemakelijkheid vereenigt zich daarin met sierlijkheid; en de diligences mogen in waarheid prachtkoetsen heeten. Alleen hebben wij iets opgemerkt waarin wij dringend verandering wenschen, namelijk, dat de wagens van de eerste en tweede klasse niet van binnen kusschen worden geopend. Aan het zeer fraai en doelmatig ingerigt en smaakvol versierd station te Utrecht, binnen de St. Catharina-poort naast den straatweg naar Leiden, werd aan Z. Exc. den minister van binrentzaken en andere hooge autoriteiten en genoodigden, door den ingenieur-directeur een prachtig kolation aangeboden; terwijl ook hier zich de feestmuziek bij voortdurend liet hooren.

Vervolgens trok men de stad in, die door talloze in den wind wapperende vlaggen en door het lawendig gewoel in hare straten van vreemdelingen en inwoners een regt vrolijk en feestelijk aanzien had. Gelijk reeds vroeger aangekondigd is, werd door Z. Exc. den gouverneur der provincie Utrecht aan de hooge autoriteiten een schitterend diner gegeven; een tweede feestmaal werd er van wege het stadsbestuur in het hotel des Pays-Bas een andere voorname genoodigde aangeboden. Op beide diners heerschte eene gepaste vrolijkheid; met gestadig werden er beidronken ingesteld: op den Koning en het koninklijke gezin! op het Vaderland! op den bloei der ijzeren wegen hier te lande! op de nauwe verpeniging die door derselver aanleg tusschen Nederlands gewesten in het algemeen is tot stand gebragt, en in het bijzonder reeds tusschen Zuid- en Noord-Holland en Utrecht, eene vereeniging, die weldra bij de uitbreiding van den Rijn-spoorweg tot Arnhem, al grooter en grooter gevolgen moet hebben, en reeds onmiddelijk de provincie Gelderland in zich omvatten zal. Intusschen verzamelde zich eene talrijke en aanzienlijke schaar van stedelingen en vreemden in de ruime met groen en vlaggen uitlandes rijkelijk versierde koffiekamers van den schouwburg, welke van de beide steden eene krachtige muziek weergalmden. Na afloop der diners kwamen ook daar de gasten, die aan deze hadden deelgenomen, bijeen, teneinde het vuurwerk bij te wonen, hetwelk ten 10 ure op het Vreburgh, van wege de stad, werd afgestoken. Dit vuurwerk door den kunstvaardigen van der Brugh vervaardigd, maakte door buitengewone pracht en verpoettheid uit. Dat het daarbij aan toepasselijke characteringen en inscripties op de beide feesten van den dag niet ontbrak, laat zich ligtelyk gissen.

Dezen morgen ten ruij 10½ ure vertrokken de feestgenooten weder naar de hoofdstad. Weder zag men de vlaggen wapperen, weder klom de muziek en bij het vertrek van Utrecht en bij de aankomst te Amsterdam. Het traject werd ditmaal in ruij 50 minuten afgelegd.

En zoo eindigde deze feestelijke inwijding die door het heerlijkste winterweder werd begunstigt. Met genoegen zullen zekerlijk alle feestgenooten zich dezelve blijven herinneren. Met belangstelling zullen, hopen wij, de steden die alna door beide spoorweglijnen zoo naauw verbonden zijn, op de zelve terugzien als op de plegtige opeening van nieuwe vervoerwagens, die zullen strekken om het onderling verkeer, de nijverheid, de welvaart van allen te bevorderen; met blijde verwachting zal het geheele vaderland dezelve beschouwen als eene gewichtige schrede tot de voleindiging van het groote werk, waarvan men zich voor het algemeen welzijn des lands in vele opzichten zulke groote voordeelen belooft, namelijk van de enge verbinding van Nederland met deszelfs oostelijke en zuidelijke naburen door middel van spoorwegen. (Handelsbl.)

TWEEDE KAMER DER STATEN GENERAAL.

Zitting van Zaterdag den 9 December.

Opeening onstreeks ten half elf ure.

In dezelve is ingekomen eene koninklijke boodschap, ten geleide van een ontwerp van wet, strekkende tot opheffing en regeling van eenige byzondere fondsen. -- Verzending naar de afdeelingen.

Nog is ingekomen eene koninklijke boodschap, ten geleide van het jaarlijksch verslag der algemeene rekenkamer. -- Dit stuk zal worden gedrukt en aan de leden rondgedeeld.

De centrale afdeeling brengt verslag uit, nopens het ontwerp tot intrekking en aflossing van schuld, waarvan de bevoegdigheden worden bepaald op aanstaanden maandag des morgens ten 11 ure.

Na het uitbrengen van eenige verslagen op verzoekschriften door de commissie ad hoc, gaat de vergadering tot dien tijd uit een.

Wij verleen het volgende volgaarne eene plaats:

's HERTOGENBOSCH, 4 December. Zij, die het ongeluk gehad hebben een oog te verliezen, zullen bij den heer professor Boissonneau al die hulp vinden, welke de vereeningen der kunsten en wetenschappen kunnen doen hopen. Het is hem gelukt de aanwending van het kunstooog uiterst eenvoudig te maken. In geen geval behoeft zij meer door eene voorbereidende operatie voorafgegaan te worden, welke ook de toestand van de oogholte, de vorm of de omvang van het uitgeeerde oog zij. Een dopje in brandverw, dat naauwkeurig de gedaante van het natuurlijke oog heeft, wordt ongedwongen onder de oogleden geschoven, en, zonder behulp van eenigen werktuigelijken toestel, sluit het op den oogbol zonder het allerniinst onaangename gevoel te veroorzaken.

De heer Boissonneau heeft dit resultaat verkregen, door aan de kunstooogen, welke in zetting hem opgedragen worit, eene gedaante, voor ieders bijzondere gesteldheid geschikt, te geven; zij verkrijgen aldoo, zonder de minste smart aan te doen, en door de gewone beweging der oogleden en des oogappels, eene beweegbaarheid, die in volmaakte overeenstemming met die van het natuurlijke oog is.

Het is onnoodig, hier al de voordeelen te ontvouwen, die uit de regelmatigheid des gelaats voortvloeijen; ieder kent den bejammerenswaardigen invloed, dien het verlies van een oog op de lutsbestemming uitoefent. De wijsmaaktheid is voor hen die de slagtoffers van bel en jagen der oogen zijn, een voorwerp van onophoudelijk verdriet; zij staan gedurende hun gansehe leven ten doel aan de aanmerkingen, dikwerf aan de spottersjën die ten droevig vooroordeel doet ontstaan.

Is er in de daad wel iets onaangenaams op een anders regelmatig gelaat, dan de aansehoving eene gebreke, dat de uitdrukking zelfs van het

gelukkigste gezigt verstoort? men heeft dit ongeluk door het gebruik van een zwarten band willen bedekken, waar is echter het voordeel tusschen het zien van het gebrek zelf en dat van dien vreemden zwarten doek, die gewoonlijk een toestand doet vermoeden, erger dan de werkelijke? en hoe zeer men daarenboven ook voor reinheid zorge, verspreidt de verwakking van dit deel, door die soort van verband onophoudelijk van lucht verstoken, altijd eenigen onaangenaamen reuk.

Het voordeel van het kunstooog moet dus by personen van allerlei ouderdom worden aanbevolen, zelfs bij hen die gevorderd in jaren zijn; want juist dan hebben wij de grootste behoefte aan zindelijkheid, en ook om te doen verdrijven hetgene den ouden dag zou kunnen verouderen. Wij zijn slechts over dit ongeluk in bijzonderheden getreden met het doel om te doen begrijpen, hoe ligt thans de wegneming daarvan valt, door de aanleiding tot den bijnaam *een oog te doen verdwijnen*, dien men niemand als scheldnaam, zelfs niet als bijzonder kenteeken, zal kunnen blijven geven, daar de volmaaktheid der navolging het onderscheiden des kunstooogs van het natuurlijke oog onmogelijk maakt.

Het gebruik van het kunstooog heeft niet alleen ten oogmerk, de wijsmaaktheid te doen ophouden; het heeft ook het voordeel om de ongemakken voor te komen, die uit het verlies van een oog voortvloeijen, door de opslorping van de tranen en het slijm te begunstigen, welke ontbinding tusschen de oogleden door derzelyer scherpte menigvuldige prikkelingen veroorzaakt.

Deze herstelling der opslorpende wegen oefent ook op het natuurlijke oog eenen gelukkigen invloed uit, dien de beroemdste geneeskundigen algemeen erkennen, door het gebruik van het kunstooog als heilzaam aan te bevelen. De ontdekking heeft daar en boven deze daadzaak bevestigd door het aanzienlijk getal personen, die er sedert vele jaren een voordeelig gebruik van maken. Het is evenzeer van groot gewigt voor kinderen, om de misvorming van het gelaat voor te komen, welke zonder deze voorzorg ongevoelig plaats grijpt, ten gevolge van de inzakking des oogkuils en van den voortdurenden toestand der oogleden.

De heer Boissonneau zal den 15 dezer deze stad verlaten, om zich naar 's Gravenhage te begeven waar hij den winter hoort door te brengen.

Gedurende zijne reizen en wanneer hij Holland zal verlaten hebben, zal men zich kunstooogen kunnen verschaffen, door zich met vrachtbrieven te adresseren aan den heer Boissonneau, junior, professeur par interim, Rue neuve des Mathurins, 38, te Parijs.

Mengelwerk.

De Minister van Eeredienst.

(Zie de beide vorige nummers.)

Wij doen dit in het wezentlijk belang van Kerk en Staat. De kerk van Christus kan er niet bij verliezen, wanneer zelfs ten aanzien van het onkruid op den akker (de wereld) het bevel van Christus wordt opgevolgd, *laet se te zamen wassen tot den oogst toe*. Wanneer in de wereld leugen, dwaling, ongehoof, bijgeloof, dwaespery, geveinsdheid en dumheid vrijelyk staan kuamen tegen over de waarheid, het geloof, de redelijke godsdienst, opregtheid en kennis, dan is de uitkomst niet twyfelachtig. En wanneer de Staat, bij den strijd der meening, bij de worsteling tusschen licht en duisternis, slechts toeziet, dat de maatschappelijke orde niet gestoord wordt, wanneer de staat zoo wijs mag worden, om uit hare Grondwet den verpligten onderstand te doen verdwijnen, dan zal er een der magtigste bebbouwen verbruy zeld zijn, waardoor het volk zoo lichtelyk wordt opgeligt, en bij den neus geleid door hen, die, ten einde een gemakkelij en fatsoenlijk leven te leiden in de wereld, den mantel der godsdienst

hangen. het kleed der geestelijkheid aantrekken om, alzoo als eerwaarde, wel eerwaarde, hoog-
 eerwaarde, zeer geleerde en hooggeleerde heeren
 zich te verheffen boven het volk, hetwelk zij, als
 blinde leidsteden der blinden, in het verderf lei-
 den. De bedachtzaamheid en het billijk mistrouwen,
 hetwelk de minister aan de Staten-Generaal aan-
 prijst tegen de Adressanten, moge dat staatsing
 ophaam wel in acht nemen tegen zoodanige rede-
 neringen en werkzaamheden, waardoor de ver-
 warring steeds grooter moet worden, en de gods-
 dienstige hartstogten, inplaats van tot bedaren ge-
 bragt, eer opgewekt en aangevuurd moet worden.
 Welligt zal de Regering de oogen openen als het
 te laat is; doch ook in dat geval staat onze getui-
 genis daar, en de schuld en de schande zal als-
 dan komen op hen, die de Regering misleid en de
 Kerk verraden hebben. Godsdienst en opvoeding
 behooren vrij te zijn, dit wordt meer en meer ge-
 voeld en erkend. De Regering moge hier en daar
 van nabij en van verre eenen aristokratischen of
 despotischen dam pogen te leggen, of eene ver-
 schansing op te werpen, wanneer de stroom, waarin
 de volken zich bewegen, eenmaal met eenige kracht
 wordt voortgestuwd, dan breekt dan en ver-
 schansing, en wat daarop gebouwd was, wordt
 als reddeloos verloren, door den stroom medege-
 sleept. De Minister had de Regering reeds lang
 moeten raden dien stroom te volgen en te leiden,
 niet te trachten dien te bedwingen of tegen te
 gaan. Wie geeft aan den Minister recht om den heer
 Ledeboer te Benthuisen *ex-predikant* te noemen?
 Is het alweder niet alsof het ligchaam, door de
 Maagsche Synode en Comp. geregeerd, uitsluitend
 recht bezate, om iemand al of niet gerechtigd te
 keuren om predikant te heeten. Dat *ex* heeft toch
 alleen betrekking op het genootschap van 1816.
 Ook nu nog is de heer Ledeboer predikant voor
 zijne volgelingen. Of zou Z. Exc. van oordeel zijn,
 dat het tot het *jus circa sacra* behoort, omdat *ex*
 bij den titel van *predikant* te voegen en er weder
 af te nemen? is dat niet volstrekt eene uitoefening
 van het *jus in sacra*, om te beslissen of iemand
 in eene christelijke gemeenschap al dan niet pre-
 dikant is? Als predikant heeft de heer Ledeboer
 zijn afscheid genomen van het Hervormde Kerkge-
 nootschap, en hij heeft sedert dien tijd niet opge-
 houden, die bediening uit te oefenen onder zijne
 geloofsgenooten. Hoewel de heer Ledeboer ons niet
 goedgunstig is, ja, zelfs in zijne openbare leerre-
 deningen op eene smadelijke wijs over ons kan spreken
 hoewel wij hem als *oxen* leeraar niet erkennen of
 begeeren, wij erkennen hem in zijne betrekking om-
 der zijne volgelingen. Zoude de minister ook in den
 vaan verkeeren, dat de kerkelijke zaken van eenige
 gozindheid of gemeente eerst dan *sacra* kunnen ge-
 noemd worden, wanneer de Regering dezelve als
 zoodanig erkent? De Minister moest zijne afkous-
 ten niet verloochenen; de naam van Zuyle van
 Nyvelt staat nog onder eene kerkordening, opge-
 steld voor de gemeenten in Nederland, toen de
 Hooge Overheid in dat land, die van de religie
 de heiligdommen, aan zwaard, strop en vuur
 overloerde. Ook toen adremerden zich de geloofs-
 genooten aan de Regering om vrijheid van gods-
 dienst en onderwijs, om staking van de vervolgin-
 gen, doch ook toen boezenden Staatsministers aan
 de Regering mistrouwen in tegen de adressanten,
 en de scheldnaam van *Gousen* werd de vereen-
 gingen van hen, die aan overmoedige Ministers
 geloofd hebben, dat het volk van Nederland we-
 zentlijk is hetgeen een dichter onzer eeuw van het-
 zelve zong:

Het Nederlandsche volk gelijkt een kuddeschapen,
 Vernooft, op schralen grond, verast te kunnen slapen;
 Doch zoo men 't onverwacht de ministers voelen doet,
 Verkeert die dan van kuddes in eenen ledawentoot.
 De Minister berust, wat de vervolgingen betreft,
 In de regthaken, en tracht de Staten-Generaal
 ook te doen berusten, door aan te voeren, dat de
 kerkeraad der Hervormde Gemeente te Benthuisen
 waarmede geklaagd heeft over zulke stormis-

door den heer Ledeboer e. s. aangerigt in de uit-
 oefening van de openbare bediening, dat, indien
 dezelve niet wordt tegengaan, de kerkeraad ver-
 pligt zou zijn, dezelve voortaan te staken. Als dit
 geen laster is, dan zijn er landswetten, die zulke
 spornis straffen, (zie Wetb. v. Strafrecht, III Boek,
 I Titel. IV Afd. S. VIII). Dat dan die strafbare
 daden worden aangegeven, maar niet de vrijheid
 van godsdienstbediening worde aangerand. Wij ge-
 looven echter dat de kerkeraad der Hervormden
 e. s. te Benthuisen, wanneer zulk een onderzoek
 bewerkstelligd werd, zoud openbaar worden als
 klagers zonder genoegzamen grond, en dat, indien
 er al over ongeregtigheden geklaagd kan wor-
 den, de Hervormden er welligt ruimer aandeel in
 zouden hebben dan de Afscheidenen. Wij spreken
 in dit opzigt met dat te meer vrijmoedigheid,
 dewijl wij hier in geen verdenking van partijdig-
 heid kunnen vallen, maar de heer Ledeboer e. s.
 zich tegen ons welligt meer nog mberdere bitter-
 heid openbaart dan tegen de Hervormden. Wij
 hopen dat er spoedig gesproken zal kunnen worden
 van het *ex-ministerie* van Erediensten, en dat de
 Regering het alleen van hare kompetentie zal re-
 rekenen, hare onafgebroken zorgen te besteden, om
 voorzigtige maatregelen en verordeningen te berä-
 men, waardoor zij bewaard wordt om in deze
 teedere aangelegenheid zoo, wie te tasten als de
 Minister nu gedaan heeft: nu uitgelezen en veror-
 deningen, gelijk geldende, en werkende voor alle
 godsdienstige gezindheden in Nederland, welke
 wij, niet naar afgetrokken bespiegeling, maar met
 de Grondwet in de hand, met vier woorden kun-
 nen omschrijven: *ezulke rechten, ezulke zigten*.

Wij zullen het voor dit oogenblik erbij laten, over-
 tuigd, dat wij gesproken hebben in het wezentlijk
 belang van Staat en Kerk, van Oranje en Neder-
 land. Het land onzer inwooning staat aan den rand
 eens afgronds. Onlangs stond een moedig paard
 stil aan den rand eener ontzettende diepte, en
 deszelfs welligt verstandigen berijder, die de teu-
 gels in handen had, stortte reddeloos in den af-
 grond ter neder, en werd in een oogenblik uit
 's werelds zoetigheid gerukt, naar die plaats,
 waar geen belastingstelsel arm of rijk kan maken,

SAPIENTI SAT.

Advertentien.

P. J. NOOKEN, Apoth. en Drogist te Nijmegen,
 verlangt een bekwaam **BEDIENDE** en een
LEERLING van den R. K. Godsdienst, tegen
 billijke voorwaarden.

PLANTSODN van gewonen Soort **MASL**,
 Vierjarig en goed Kluithoudend, te koop,
 met duizende a f 1.00. per duizend:
 gelegen te *Wassel*, vijf minuten van den
 Steenweg. Te bevragen aldaar bij **PIET BO-
 GABERS** in de halve Maan.

De Notaris **JOH. DE BERGH** te *Her-
 togenbosch*, zal aldaar in het Brabandsche
 Kofijhuis bewoond bij **L. CORDENS** op Don-
 derdag den 14 December 1843 provisioneel en
 voertindagen daarna, dus op den 28 derzelfde
 maand finaal, telkens des avonds ten 7 ure,
 verkoopen:

De van ouds bekende **Gebuswijn** en **Erven**, genaamd
 den *Handboog* en *ogt* **AFD**, gelegen te
Herbergenbosch aan den Regering der Zuid-
Willemsvaart, groot circa 40 Rueden, zijnde
 dit pand door dezelfde gunstige ligging en uit-
 gestrektheid, bijzonder geschikt tot fabriek
 van allerlei aard, welk pand zoo in massa als
 in twee perceelen kan worden geveild.
 Breder bij gedrukte biljetten omschreven
 en nadere onderrigting te bekomen ten kan-
 tore van voorn. Notaris **DE BERGH** te
Herbergenbosch.

Spoedige Uitverkoop
TOT BUITENGEWOON LAGE PRIJZEN.
 Alhier uitgepakt voor weinige dagen in het
Oud-Keizershof met een groot assortiment
SCHRIJF-, **KANTOOR-** en **TEKENBHOEF-**
TEN welke allen uit **UITERST VERMINDERDE**
PRIJZEN spoedig zullen verkocht worden en
 wel met **50 PCT. RABAT.**

P. R. D. MULLER, Boekhandelaar te
Herbergenbosch, heeft uitgegeven en ver-
 zonden:

NOORD-BRABANDSCHE
Volks-Almanak 1844;
Tweede Jaargang, met Platen. Prijs f 0.90.
 De Tweede Jaargang van dezen ALMANAK is
 voorzien van bijdragen, in *Prosa*, van de
 Heeren: Dr. C. R. Hermans, E. Th. van Bea-
 tekorn, P. R. D. Muller, Dr. G. D. J. Schotel,
 Hendrik Kuyper Gz., C. W. Pape en Jonkhr.
 Mr. H. B. Martini van Geffen; en in *Poëzy*,
 van de Heeren: W. van Zeggelen, J. L. van
 der Vliet, Hendrik Kuyper Gz., Th. van
 Rijswijk en E. Bouman.

Bij den Drukker en Uitgever dezes, is van
 Pers gekomen en bij de gewone Korrespon-
 ten verkrijgbaar gesteld.

VOLKS-ALMANAK
 VOOR
ROOMSCH-KATHOLIEKEN VOOR 1844.
 (VEERTIENDE JAARGANG).
 Prijs 35 cents.

Advent en Kersmis.
F. J. BRAAM, Boekhandelaar te Rotterdam,
 heeft uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:
HANDBOEKJE VAN GODSVRUCHT voor den
ADVENT en het Hoogfeest van KERSMIS;
 of Overdenkingen, Luitboezemingen, en Geboden
 bij de Kribbe des Heeren, voorafgegaan door
 Geboden en eene Novene om zich gedurende
 den Advent waardig tot dit Hoogfeest te be-
 reiden. Kerkelijk goedgekeurd. -- Groot 72
 bladzijden voor den geringen prijs van 25
 cents.

LEEST HIER!
 Een gegageerd Onder-Officier, 35 jaren Trouwen
 Dienst tellende, van een zeer gezond phisiek
 gestel zijnde, goed kunnende lezen, schrjven
 en vlug rekenen, voorts bekwaam voor alle
 administrative vakken, zag zich gaarne op
 een bureau, hetzij als Boekhouder geplaatst
 of geëmployeerd in eene fabriek of pakhuis,
 enz. De hiertoe inklinierenden verwoegen zich
 bij den Drukker dezer Courant onder de letters
 A. A. Franco.

Men vraagt in de provincie Noord-Braband
 tegen 10. Februarij eerstkomend een
 ongetrouwden **TUINMAN**, de R. C. Goddienst belij-
 dende, liefst van middelbare jaren, met de
 Broeijerij en Snoeijen bekend en van voldoende
 getuigschriften van eerlijk- en bekwaamheid
 voorzien, adres aan het postkantoor te *Grave*
 onder Litt. L. A. v. d. M. -- *Brieven franco.*

ZINK, BLIK, TIN, LIJM, enz.
 Bij **W. I. L. E. M. VAN HOUTEN**
 te Rotterdam, handelaar in verschillende artikelen
 en Lijmfabrikant op de zoo gunstig bekende
 aan de Maas, te Schouderlo, gelegen **L. J. M.
 FABRIEK**, is steeds een vante voorraad voor-
 handen van Engelsch en Duitsch **ZINK**,
 Engelsch **BLIK**, Fransch: **Lan-
 taren-HOURENS**, echt Banca's en
 Engelsch **TIN**, Engelsche en Wal-
 landische **LIJM**, welke goederen van de
 beste qualiteiten verkocht worden tot zeer billijke
 prijzen, volgens gedrukte Prijs-Courant. Wij
 Uitgever dezes *op franco* naar alle
 landen te bekomen.

GRANDMARKT.
 VAN **HERTOGENBOSCH**,
 van Maandag, Dingsdag en Woensdag,
 den 4, 5 en 6 December 1843.
 Bij eenen matigen aanvoer van de drie landelijke
 hoofdprodukten der Arijery dezer stad, namelijk
 Rogge, Boekweit en Haver, zijn de prijzen van
 Rogge en Boekweit eenigermate gedaald,
 terwijl die van Haver, als zijnde slechts geringe
 soort aanwezig, nagehoeg weinig prijzen heeft
 gebragt; de navolgende prijzen zijn hietod ge-
 worden als:
 ROGGE . . . . . 4.75 a 5.50
 BOEKWEIT . . . . . 4.65 a 5.15
 H A V E R . . . . . 7.100 a 7.210
 Zijnde de marktprjzen van de Rogge, waaraan de
 zetting van het onroep. Bunderdag den 7 December
 is geschied 4.900.
 De 3 Nederl. ponden *Engelsch* 24 Cent
 Het *Engelsch* Bunder 0.50 a 0.60.
 Ter drukkery van D. A. A. de ROOIJ.